

14. november 2003

UKA 2003/145

**Kommunit inuussutissarsiutini il.il. aningaasaliinermikkut inuussutissarsiutininik
ineriartortitseqataanissaminut periarfissaat pillugit Inatsisartut
inatsisissaattut siunnersuut**

pillugu

Inatsisartut Inuussutissarsiornermut Ataatsimiititaliaata

ISUMALIUTISIISSUTAA

**(Naalakkersuisut inatsisissatut siunnersuutiminnut allannguutissatut 12.
november 2003-mi siunnersuutaata UKA2003/145-p tigoreernerata kingorna
01. december 2003-mi naqqiut)**

inatsisissatut siunnersuutip aappassaaneerneqarnerani saqqummiunneqartoq

Inatsisartut Inuussutissarsiornermut Ataatsimiititaliaat suliarinninnermini ukuninnga
inuttaqarpoq:

Inatsisartuni ilaasortaq Ole Dorph, Siumut, siulittaasoq
Inatsisartuni ilaasortaq Ane Hansen, Inuit Ataqaatigiit, siulittaasup tullia
Inatsisartuni ilaasortaq Ruth Heilmann, Siumut
Inatsisartuni ilaasortaq Finn Karlsen, Atassut
Inatsisartuni ilaasortaq Per Skaaning, Demokraatit

Inatsisartut Inuussutissarsiornermut Ataatsimiititaliaata UKA 2003-mi
siullermeerinerup kingorna Naalakkersuisut inatsisissatut siunenrsuutaat nassuiaatai
ilangullugit misissuataarpaa.

Aallarniut

"Inuussutissarsiutinik siuarsaaneq pillugu Nassuiaat"-mik Inatsisartut 2002-mi upernaakkut ataatsimiinneranni oqaluuserinninnerannut aammalu Inatsisartunut ilaasortat pingasut kommunit inuussutissarsiutini aningaasaleeqataasinnaanissaat pillugu inatsisip atuuttup allanngortinneqarnissaanik siunnersuuteqarnerannut atasumik Naalakkersuisut neriorsuutigaat inatsit, ilaatigut suliffissaqarneq pillugu inatsimmut, Inatsisartunut ilaasortat pingasut siunnersuutaannut il.il. sanilliullugu isissorluarneqassasoq, ntaamaalilluni inatsisissatut siunnersuut misissoqqitaq saqqummiunneqarsinnaassammat.

2002-mi aasakkut ukiakkullu inatsimmik atuttumik kommunit atuinerat misilittagaallu apeqqutinut immersugassatigut misissuiffigineqarput. Misissuineq "Kommunit inuussutissarsiutinik siursaaqataanissaat pillugu Nassuiaammi - aammalu kommunit inuussutissarsiutini aningaasaleeqataasinnaanissaat pillugu Inatsisartut inatsisaanni nr. 22, 3. november 1994-imeersumi" (august 2003-mik ullulerneqartumi) eqikkaavigineqarpoq. Nassuiaat inatsisissatut siunnersuummut matumunnga tunngaviuvoq.

Naalakkersuisut siulittaasorisimasaata 2001-imi novemberimi borgmesterit kommunaldirekturillu ataatsimiinneranni kommunit, inuussutissarsiutinik ineriartortitsinissamut tunngavissanik pitsaasunik pilersitsinikkut, inuussutissarsiutinik ineriartortitsinissamut "ernisussiortuunissaat" kaammattuutigaa. Atugassarititat pingaarnerusumik tassaapput kommunip inuussutissarsiutitigut pilersaarussiaa, atugassarititali aammattaaq tassaallutik inuiaqatigiinni atortulersuutit pitsaasut, taakkununga ilanngullugit angallannikkut, umiarsualiveqarnikkut, ineqarnikkut, atuarfeqarnikkut sullissiveqarnikkullu allarpassuartigullu pissutsit pitsaasut, suliffinnik aallartitsiniartut suliffeqarfiillu pilersaarutiminnik piviusunngortitsinissaannut, sulisussanik kajungilersitsinissaannut il.il. soqutiginarnerulersitsillutillu ajornannginnerulersitsisussat.

Kommunit akunnerminni nunallu immikkoortukkaarlugu pitsaarnerusumik suleqatigiissinnaanerat ugartorneqarpoq, tamatuminngalu paasinnineq piffissami kingullermi annertuseriarujussuarsimalluni. Tamatumani pineqarput takornariaqarnermut tunngasut, kommunini aqutsineq il.il. Tamanna ineriartorneruvoq inatsisissatut siunnersuummi matumani eqqarsaatiginiarneqarsimasoq.

Inuussutissarsiornermut Ataatsimiititaliap paasivaa inatsisissatut siunnersuummik matumani pineqartumik suliaqarnermi kommunit inuussutissarsiortullu tusarniaavigineqarsimasut, tusarniaanermilu akissutisarineqartut inatsisissatut siunnersuummut ilanngullugit naatsorsuutigineqarsimasut. Taamatuttaaq inatsisissatut siunnersuut inatsisissanik nalilersuisarfikkoortinneqarsimavoq.

"Kommunit inuussutissarsiutinik siursaaqataanissaat pillugu Nassuiaat" -mi, Inuussutissarsiornermut Pisortaqarfimmit, Naalakkersuisut Allattoqarfiannit, Nunami Namminermi Pissutsinut Allaffeqarfimmit aamma Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Pisortaqarfimmit suleqatigiissitamit suliarineqartumi, pissutsit assigiinngitsut pillugit erseqqinnerusumik

immikkuualuttunullu tunngassutilimmik nalunaarutikkut maleruagassiornissamik kaammattuuteqarneq Inuussutissarsiornermut Ataatsimiititaliamit maluginiarneqarlunilu taparserneqarpoq.

Inuussutissarsiornermut Ataatsimiititaliap tamanna isumaqatigaa, nalunaarummilu taamaattumi immikkoortut tulliini taaneqartut ilaatinneqarnissaat kaammattuutigisinnaallugu:

- Nalunaarsuineq, nalunaaruteqarnissamut akuersissuteqarnissamullu pisussaaneq
- Iluanaaruteqarnissamut siunertap ersarinnerusumik oqaatigineqarnissaa
- "Ernisussiortutut ikiortit"
- Unammilleqatigiinnermut tunngasut
- Kommunit aningaasaqarneri, mianernartut paasiniarneri akiliisinnaassuseqarnerullu naleqquttumik nalilersorneqarnera

Nassuiaammi tassani erseqqissarneqarpoq kommunit ikitsuinnaat inuussutissarsiutini peqataaffigisaminnut tamakkiisumik paasinnissimasut. Inuussutissarsiornermut Ataatsimiititaliamit suleqatigiissitaq isumaqatigineqarpoq pissutsit taamaannerat naammaginangitsuusoq.

Inatsisissatut siunnersuut Inatsisartut Allattoqarfiannut tunniunneqareersoq Kalaallit Nunaanni Kommuneqarfiit Kattuffiata, KANUKOKA-p, uparuarpaa inatsisissatut siunnersuummi Kommunit Nakkutilliisoqarfiata ataani taaneqartoq nunatsinni kommunit aqutsivigineqarnerannik aaqqissuussinnermut, Nakkutilliisoqarfiup suliaasaqarfiannut tunngatillugu kommunalbestyrelsit nunaqarfinilu aqutsisut il.il. pillugit Inatsisartut inatsisaat kingullermik iluarsivigineqarmat atuutilersinneqartumut, naapertuussorinangitsoq. Tamatuma kingunerisaatut inatsisissatut siunnersuummi nakkutilliisutut oqartussaaneq nunatsinni kommuninik Nakkutilliisoqarfiimmit Naalakkersuisunut allanngortinneqassasoq siunnersuutigineqarpoq. Suliamut tunngasumik taamatut allannguutissamik Naalakkersuisut inatsisissatut siunnersuutip aapassaaneerineqarnissaanut siunnersuummik saqqummiussilersaarput. Kingulleq taanna Inuussutissarsiornermut Ataatsimiititaliap suliamut tunngatillugu iliuitsitut paasivaa, tamannalu taamaalilluni tusaatissatut tigullugu.

Siunnersuutip imarisai

Ataatsimut isigalugu Naalakkersuisut inatsisissatut siunnersuut nutaaq atorlugu makku anguniaraat oqaatigineqarsinnaavoq,

- kommunit suleqatigiinnermikkut, soorlu kommunit ataatsimoorussaannik aningaasaateqarfiornermikkut inuussutissarsiutitigut siuarsaaqataasinnaanerat, tamatumani nutaanik pilersitsineq nioqqutissianillu ineriartortitsineq ilanngullugit,

- kommunit aningaasaliineri pitsaanerpaamik qulakkeerneqassasut, pingaartumik aktialiinikkut aktianilluunniit pisinikkut kiisalu taarsigassarsianut qularnaveeqqusiinikkut annikinnerusumillu toqqaannartumik tapiissuteqarnikkut,
- tamatumani suliassatut pilersaarutit suliffeqarfiillu suliambut paasisimasalimmit naliliinermik tunngaveqartut pineqassasut,
- unammilleqatigiinnermi equsoortoqarsinnaanera pillugu erseqqissunik aalajangersagaqassasoq,
- inatsit aammattaaq kinguaarit nikinneranni atorneqarsinnaasasoq,
- kommuninit nalunaarlusiortarneq assigiiaartoq sukumiisorlu qulakkeerneqassasoq, kiisalu
- Naalakkersuisut - inatsimmi misilittakkat pissarsiarineqariartuaarnerat ilutigalugu - erseqqinnerusunik aalajangersaasinnaasut, inatsisip sapinngisamik pitsaanerpaamik atuutitinnissaa qulakkeerniarlugu.

Kommunit inuussutissarsiutini aningaasaliinermikkut inuussutissarsiutinik ineriartortitseqataanissaminnut periarfissinneqarnissaat nammineeerluni nutaajunngilaq - tamanna pitsaasunik pitsaannginnerusunillu misilittagaqarfigalugu siusinnerusukkat misilinneqarnikuuvoq. Kingullermik misissuinerup takutippaa kommunit piffissap ingerlanerani kukkusunik inuussutissarsiornermi misiliigaluartarnermikkut aningaasanik millionerpassuarnik annaasaqartarsimasut, taamaalillunilu tamanna akileraartartut aningaasaataannik annaasaqarnermik kinguneqartarsimasoq. Malugalugu, annaasat kimulluunniit akisussaaffigitinniarneqarsinnaanngitsut.

Taamaammat Inuussutissarsiornermut Ataatsimiititaliap inatsisissatut siunnersuut taanna ilassilluarppaa, isumaqarlunilu assigiinngitsutigut periarfissiisuusoq, arlalitsigullu maannakkut aaqqissuussinermit naleqqiullugu sukaterutissanik erseqqissaatinillu imaqartoq.

Inuussutissarsiornermut Ataatsimiititaliaq isumaqarpoq kommunit inuussutissarsiornikkut pilersaarusiortluakkamik ineriartortitsinermi suliassaat pingaarneq tassaasoq sumiiffimmi namminermi pisinnaasaat periarfissallu tunngavigalugit nunaqqatigiinnik suleqateqarnissaq.

Kommunit inuussutissarsiutitigut siuarsaaqataanissaat pillugu nassuiaammi takuneqarsinnaasutut ukiuni kingullerni inuussutissarsiutinik ineriartortitsinermi inuiaqatigiinnilu atugarisatigut ineriartornerup takutippaa kommunit inuussutissarsiornermi siursaanissamik ineriartortitsinissamillu periarfissaqarusunnerat peqataarusunnerallu annikilliarlungitsoq. Ukiuni makkunani kommunit ilaanni suliffiit pilersinniarlugit suliniutit amerlanerujartuinnartut aallartinneqartarput, tamannalu assigiinngitsunik arlalinnik pissuteqarpoq.

Assersuutigalugu taaneqarsinnaavoq sinerissami aalisakkanik suliffissuit annertunerusumik atorneqanngitsut atorneqanngitsulluunniit amerliartortut. Sulliviillu taakku sullivinnit Namminersornerullutik Oqartussanit pigineqartunit ingerlanneqanngippata kommunit nammineerlutik iliuseqarusulersarnerat tupinnangilaq.

Inuussutissarsiutinik siuarsaanermi aningaaseriviit inissisimanerat inuussutissarsiutinik siuarsaannginnermut pissutaasutut assigiinngitsunit nassuiarniarneqartarpoq.

Ilaat isumaqarput aningaaseriviit inuussutissarsiutinut aningaasaliinissamut tunuarsimaarnerisa kingunerisaanik nunatta ilaani inuussutissarsiutitigut ineriartortitsiniarneq kigaanerulersartooq. Aningaaseriviit ilaatigulluunniit umiatsiaaqqanik nuannaariutinik pisaarniartunut aningaasanik atortitsinissartik orniginerusarpaat, illoqarfiit sisamat siuarsarniarneqartut avataanni inuussutissarsiutitaarniarlutik attartorusuttunut sanilliullugit. Tamanna nunap immikkoortuini naligiinngitsumik ineriartornermik kinguneqartarpoq, taamaalilluni kommunit inuussutissarsiutitigut ineriartortitsinermi aningaasaliinissaannik annertuumik pisariaqartitsisoqarluni.

Allat illua tungaatigut isumaqarput pilersaarutit pitsaasut aningaasanillu katersaqannginneq pissutaasut.

Taamaattumik inuussutissarsiutinik suliffinnillu ataavartunik pilersitsinermi kommunit akuunissamut periarfissaasa annertusineqarnissaat pillugu Naalakkersuisut siunnersuutaat Inuussutissarsiornermut Ataatsimiititaliap ilassilluarpaat.

Periarfissaq taanna kommunit nammineernerulernerannik kinguneqassaaq, aningaasaleerusussuseqarnerulersillugillu.

Erseqqissaatigineqassaaq inatsisissatut siunnersuummi anguniagaq pingaarneq, Inuussutissarsiornermut Ataatsimiititaliap paasinninnera malillugu tassaammat inuussutissarsiutitigut siuarsaanikkut peqataaneq - suliffeqarfinnut aningaasaqarnermikkut ajornartorsiortunut tapiissuteqarnerunngitsoq ikiuinerunngitsorluunniit.

Kommunit suliassaat pingaarneq tassaassaaq innuttanik kiffartuussineq namminersortullu inuussutissarsiutitigut suliniuteqarneranni pitsaanerpaamik atugassaqartinneqarnissaat. Suliassat pingaarnerit aammattaaq ilagissavaat aallarnisaasartunut aqutsinikkut periusissanik atugassatut ilitersuutinik ikiuutaasinnaasunillu pilersersitsiartuaarnissamut pisortanit annertunerujussuarmik aningaasaliisoqarnissaa.

Kommunit akunnerminni nunallu immikkoortuini suleqatigiinnerisigut inuussutissarsiutit tunisassiorsinnaanerullu siuarsaaviginissaannut inatsimmut allannguut taanna aqqutissiuisuusinnaavoq.

Nunap ilaani tunisassiornermullu tunngasuni namminersortut sulliviilluunniit ingerlateriigaanni unammilleqatigiinnermut ajoqutaasumik kommunit suliniutaasa aallartinneqartannginnissaat allannguutissatut siunnersuutikkut qulakkeerniarneqarmat Inuussutissarsiornermut Ataatsimiititaliap iluarisimaarini oqaatigiumavaa.

Aallarniummi oqaatigineqartutut inatsisissatut siunnersuummi § 4, imm. 3-mut tunngatillugu erseqqissaanissaq pisariaqartoq ataatsimiititaliap erseqqissassavaa. Erseqqissarneqartariaqarpoq sutigut unammilleqatigiinnermut ajoqutaasumik pisoqartarnersoq oqartussaaffillu sorleq tamatumunnga isummertussaansoq.

Kinguaariit nikkinnerinut atatillugu sulliviit ingerlaannarnissaat qulakkeerumallugu taarsigassarsisitsinerit kommuninit qularnaveeqquserneqarsinnaanerat siunnersuutikkut periarfiissiissutiginiarneqarmat ataatsimiititaliamittaaq pissusissamisoortutut isigineqarpoq.

Ataatsimiititaliaattaaq aningaasaliinerit qularnaveeqqusiinerillu akuersissutigineqartarnissaannut Naalakkersuisut piginnaatinniarneqarnerat allannguutissatut siunnersuutikkut qulakkeerniarneqarsimammat pissusissamisoortutut isigaa. Soorluttaaq inuussutissarsiutini aningaasaliisarnerit taakkulu nalunaarutigineqartarneri pillugit kommunit naatsorsuuseriffiini naatsorsuutinilu nalunaarsuinissamut ersarissumik malittarisassiortoqartariaqartoq.

Aalisarnermi, piniarnermi nunalerinermilu peqataanernut aningaasaliinissamut, qularnaveeqqusiisuunissamut tapiissuteqarnissamulluunniit siunnersuut periarfissaqartitsinngimmat siullermeerinermi ataatsimiititaliaq tamanna pissusissasimoortuunersoq isumaliutigeqqullugu arlalinnit kaammattorneqarpoq. Tamatumunnga atatillugu aalisarnermut piniarnermullu atugassanik umiatsiaarartaarniarnermi ingerlatsiviginissaanilu tapiissuteqartornissaanik pisariaqartitsisoqartoq erseqqissaatigineqarpoq.

Tassunga tunngasoq ataatsimiititaliamit imaannaanngitsutut isigineqarpoq ataatsimiititaliarlu isumaqarluni tamanna pimoorullugu suliarineqartariaqartoq, tamannami akuttunngitsumik Inatsisartuni avataanilu oqallissutigineqartarmat. Ataatsimiititaliarli isumaqarpoq apeqqut taanna inatsimmut allamut tunngassuteqartoq.

Qaleraleqarfinni inuussutissarsiutinut tapersiisarnermik aaqquissuussineq atorlugu umiatsiaaqqanik angallatinillu pissarsisinnaanermut tunngatillugu UKA 2002/29-imi oqaluuserinninneq ataatsimiititaliamit aamma innersuussutigineqassaaq. Ilaatigut makku innersuussutigalugit siunnersuut Inatsisartuni amerlanerussuteqartunit itigartitsissutigineqarpoq:

- Umiatsiaararsorluni aalisarnerup annikillisinneqarnissaanik pisariaqartitsineq
- Nersutit nakorsaaniit piunasaqaatit umiatsiaararsorluni aalisarnermi malinneqarsinnaasannngitsut sukateriffigineqarnissaannik naatsorsuuteqarneq

- Inuussutissarsiutitigut siunertanut tapiissutit ilarpassui piniarnermut aalisarnermullu maannakkorpiaq tunniunneqartartut.

Inuussutissarsiornermut Ataatsimiititaliaq aalajangiiffigisassatut siunnersuummut pineqartumut tunngatillugu isumaliutissiisummik saqqummiussinermi kingorna isummaminik allannqortitsisimangilaq.

Ataatsimiititalialli kaammattuttuugiumavaa inuit matumani pineqartut ajornartorsiutaasa qulaajaaviginissaat taakkulu periarfissaasa iluarsiivigineqarnissaat siunertaralugu Naalakkersuisut suliaqassasut. Tassunga atatillugu ataatsimiititaliap kaammattuutigissavaa issittumi innuttat inuuniarnikkut atugarisaasa mississuiffigineqarnerannik ingerlatap naammassineqarnissaa Naalakkersuisut utaqqimaaraat, taanna 2004-mi upernaakkut naammassineqartussatut Naatsorsueqquissaartarfip naatsorsuutigimmagu.

Tamanna tunngavigalugu inatsisissatut siunnersuummut tassunga Naalakkersuisut naqqiutaat ilanngullugit siunnersuut Inatsisartunit akuersissutigineqassasooq
Inuussutissarsiornermut A-taatsimiititaliap isumaqatigiittup inassutigaa.

Taama oqaaseqarluni Inatsisartut Inuussutissarsiornermut Ataatsimiititaliaata **Kommunit inuussutissarsiutini il.il. aningaasaliinermikkut inuussutissarsiutinik ineriartortitseqataanissaminnut periarfissaat pillugit Inatsisartut inatsisissaattut siunnersuut** aappasaanigassanngortippaa.

Ole Dorph, Siumut,
siulittaasoq

Ane Hansen, Inuit
Ataqatigiit
siulittaasup tullia

Ruth Heilmann
Siumut

Finn Karlsen
Atassut

Per Skaaning
Demokraatit